Æstetiske læreprocesser og naturforbundethed - også i klasselokalet

Program:

1. Kort intro om æstetik, bæredygtighed og naturforbundethed. Og om en model til æstetiske læreprocesser i naturfag.

2. Rammesætning af en æstetisk læreproces i naturfag: Opdeling i (4-5) grupper med fokus på forskellige typer af æstetiske oplevelser, og gruppearbejde hvor skitser til æstetiske læreprocesser udarbejdes.

3. Kort præsentationsrunde af læreprocesserne og refleksion over deres potentiale til at styrke naturforbundethed.

Æstetik, bæredygtighed og naturforbundethed

- Æstetiske oplevelser spiller en central motiverende rolle i både naturvidenskab og naturfagsundervisning → Stimulerer opmærksomhed og engagement.

- Naturæstetik er et vigtig argument for bæredygtighed → Kan fremme omsorg for naturen og naturforbundethed.

- Æstetik i naturvidenskab kan hjælpe til med at styrke denne omsorg (fx ved at vise skønhed som øjet ikke umiddelbart kan se).

- Æstetiske læreprocesser og erfaringer er transformerende og kan få os til at se verden (og vores plads i den) i et nyt lys. De fremmer naturfaglig forståelse og kan øge følelsen af samhørighed med naturen.

Mere om alt dette i Zinkernagel, H. (2023), "*Æ*stetik i naturfag – en vej til mere omsorg for naturen". *MONA*. December 2023.

Didaktisk model for en æstetisk læreproces

Hvis en æstetisk oplevelse har en vis intensitet (som kan 'åbne' stoffet), og der gives tid til fordybelse og refleksion, så kan den blive til en æstetisk erfaring (og naturfaglig forståelse). Processen kan kaldes en æstetisk læreproces i naturfag:

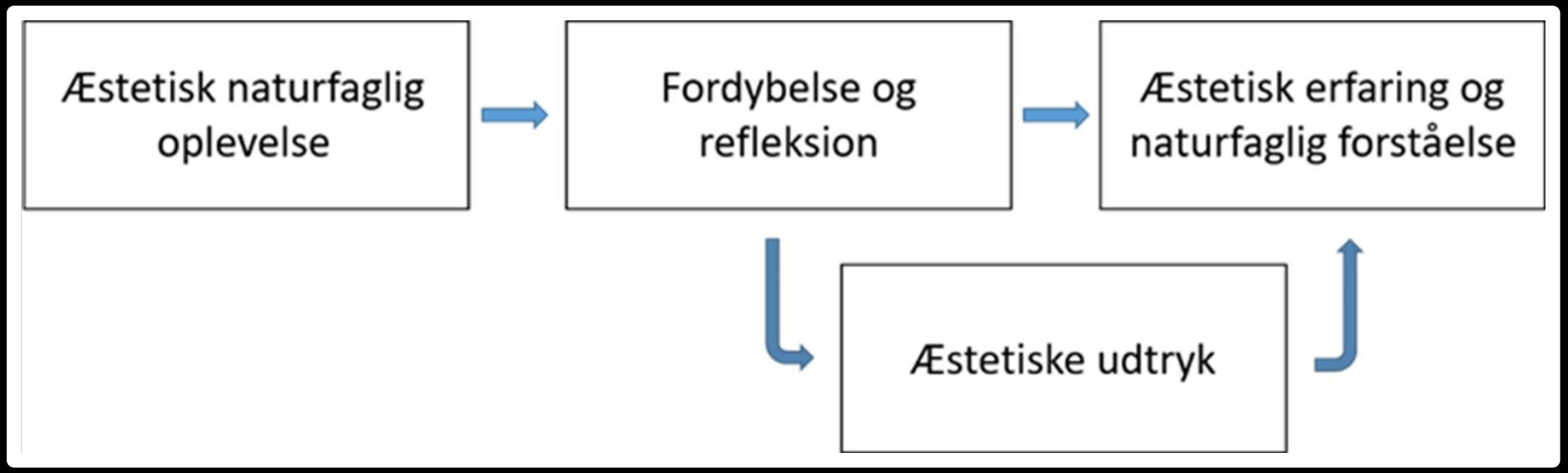

<u>Æstetiske erfaringer er transformative:</u>

De løfter os, flytter os og kan få os til at se verden (og vores plads i den) i et nyt lys.

Og de *kan* lede til øget bevidsthed og medfølelse overfor naturen og dens orden. (Afhængigt af emnet og formidlingen – æstetiske oplevelser og erfaringer kan *ikke* fremtvinges, kun muliggøres eller tilbydes).

Gruppeaktivitet:
Rammesætning af en æstetisk læreproces i naturfag

Tænk på noget du selv har oplevet som
A) smukt, B) forunderligt, C) ærefrygtindgydende eller D) chokerende/grimt eller frastødende ved natur eller naturvidenskab *på en sådan måde* at oplevelsen har været bevægende, gjort indtryk og måske endda ændret noget i din opfattelse af naturen, naturvidenskaben, dit forhold til disse eller dig selv.

Aktiviteten undersøger hvordan man kunne facilitere at dine elever får en lignende oplevelse eller erfaring gennem en æstetisk læreproces (mens det huskes at æstetiske oplevelser/erfaringer *ikke* kan fremtvinges, kun muliggøres). Struktur:

- Opdeling i grupper (3-5 personer), gerne mindst en A-gruppe, en B-gruppe, osv.

- Gruppearbejde om rammesætningen af en æstetisk læreproces (et kort forløb).

- Grupperne afslutter med en præsentationsrunde af de skitserede læreproceser, og en kort refleksion over om de kunne være relevante for elevernes naturforhold.

Mulige typer af oplevelser

A) Skønhedsoplevelse, fx:
- En oplevelse af skønhed i naturen og/eller at alting er forbundet i naturen.
- En følelse af overraskelse eller glæde over at opdage en skjult orden eller dybere naturfaglig sammenhæng bag et fænomen.

B) Oplevelse af noget forunderligt, fx:
- En oplevelse af at naturen vækker undren (fx gennem sin skønhed eller variation).
- En følelse af at en nyerhvervet naturfaglig viden åbner op for nye mysterier.

C) Oplevelse af noget ærefrygtindgydende, fx:
- En følelse af at naturen vækker ærefrygt og respekt.
- En oplevelse af at selvet/egoet bliver mindre i lyset af en naturfaglig indsigt.

D) Oplevelse af noget chokerende/grimt/frastødende (men på en måde værdifuldt):
- En betragtning af et stærkt forurenet område (eller et værdsat træ der er blevet fældet), hvor en ellers fin natur er forvandlet til noget grimt og ødelagt.
- En oplevelse af død, destruktion eller deformitet i naturen der kan være lærerig.
- En naturvidenskabelig indsigt der giver uhyggelige perspektiver.

Rammesætning af en æstetisk læreproces i naturfag

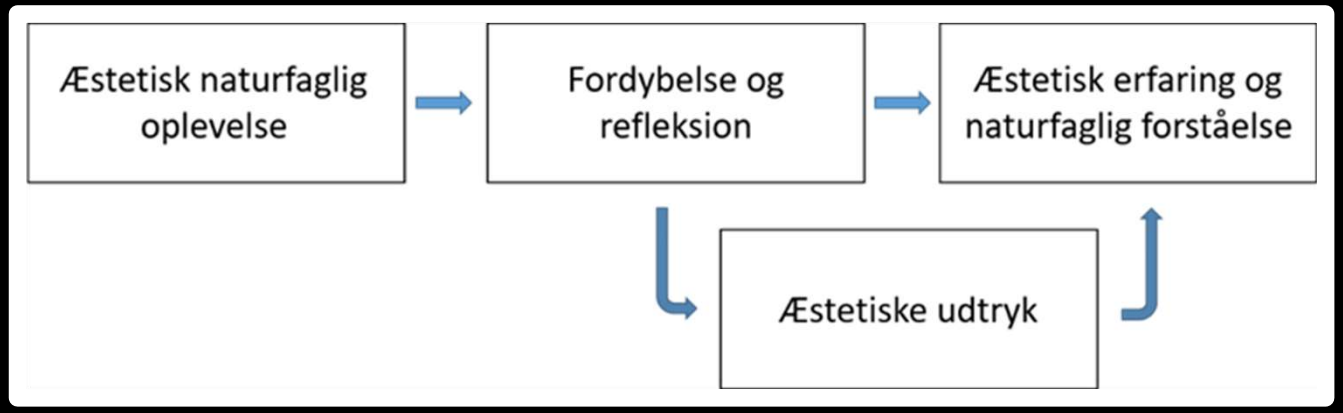

1. Snak kort i gruppen om den oplevelse/erfaring I hver især har tænkt på.

2. Udvælg i gruppen en af disse opleverlser/erfaringer. Overvej så følgende:

3. Hvilken æstetisk oplevelse (af fx et billede, en lyd, en duft, en fortælling, en genstand, en filmstump, ...) ville være god til at starte læreprocessen?

4. Hvordan kunne refleksionsfasen være (en tænkepause, en dialog, et gruppearbejde, lærerens formidling af relevant viden, en opgave,...)?

5. Hvilket æstetisk udtryk (en tegning, et foto, en dramatisering, et rollespil...) kunne eventuelt være godt til at understøtte refleksionsfasen?

Afslutning

- Præsentationsrunde af de skitserede læreproceser, og en kort refleksion over om de kunne være relevante for elevernes naturforhold.